

LISTER.**Izgnanci.**

(Povest iz prvih časov krščanstva).

(Dalje.)

In ta deklica bi bila sedaj vendar godna za možitev. Minul je čas žalovanja po očetu in njena mati je vsled svojega samotnega in skromnega življenja podedovano premoženje gotovo zelo pomnožila.

Nekega dne je prišel Sempronij, oblečen v belo oblačilo, v pred dvor palače, in je želel govoriti s plemenito Marcijo Dazumijo.

Ce bi bil Sempronij slutil, kaj se je zgodilo zjutraj istega dne, gotovo ne bi bil prišel.

„Gospa je v globoki žalosti“, mu je odgovoril na njegovo vprašanje vratar, Sirec po rodu, v slabi in pretrgani latinščini; „mož umrl, dva sina umrla.“ „Vem, toda ta žalost vendar ne more ovirati tvoje gospe, da ne bi sprejemala obiskov. Govoriti moram z njo o važnih rodbinskih zadevah.“

„Potem govorite z upraviteljem, gospod!“

„Tako, tako! Kdo pa je vendar ta srečni upravitelj“, je vprašal vitez, „kateremu gospa zaupa tako obširno oblast?“

„Marcel, jako moder, jako izkušen in jako dober gospod.“

„Hm, hm, jako moder in jako izkušen — in gotovo tudi jako prijazne zunanosti.“

Sirec je tujca ostro pogledal in njegovo čelo se je nagubančilo. Vedel je, kako so mnogi upravitelji ob tistem času opravljali posle svojih gospodinj.

„Toda“, nadaljeval je Sempronij, „o tem, kar morem govoriti s plemenito Marcijo Dazumijo, upravitelja popolnoma nič ne skrbi.“

S temi besedami je hotel vitez stisniti vratarju v roko zlat, navadno napitnico, ki se je takrat dajala pri vstopu v palačo.

Toda Sirec je odtegnil roko, rekoč: „Zakaj, zakaj plačati? — Ne, nikakor ne!“

Sempronij se je jako začudil. Dasiravno je bil že star, je bil ta prvi vratar, ki je odklanjal njegov denar. Pomislil je za trenotek, a da ne bi izgubil časa v doseg svojega namena, je zahteval, naj ga pelje vratar k Marcelu.

Kakor navadno v rimskih palačah, tako se je tudi v Dazumijevi palači prišlo skozi vežo v sprejemno sobo, od koder so vodila vrata v velik, z vodometi in cveticami okrašen notranji dvor, iz katerega se je slo v stanovanja.

Sirec je prosil tujca, naj počaka v sprejemni sobi, da pokliče upravitelja.

Sempronij je z začudenjem spoznal nenavadno preprosto dvorano, ki se je bistveno razlikovala od bogate krasote, ki je bila nekaj tdkaj, ko je še živel

Dazumij. Sicer niso manjkali kipi pradedov iz marmorja in kovin med stebri, na katerih je slonel strop, ne krasne mize iz dragocenega lesa; in vendar je pogrešal marsikaj, posebno se je spominjal Apolonovega kipa iz dragocenega albastra, ki je bil nekaj gospodarjev ponos.

Ker upravitelja dolgo ni bilo, je stopil Sempronij k oknu, ki je bilo zakrito z debelim zagrinjalom, je potisnil na stran, da bi videl notranji dvor.

Čaroben pogled!

V senčnati lopi je sedela deklica, stara kakih 10 let, oblečena v belo, s škrlatom obrobljeno oblačilo; na glavi je imela venec iz rdečih rož, izpod katerih so padali črni kodrast lasje po ramah. Iz njenih nežnih lic je odsevala nepopisna ljubkost in prijaznost. Ko bi bil otrok obrnil svoje oči na Sempronija, zasijala bi mu bila iz njih najčistejša in najsrečnejša nedolžnost. Deklica je sedela sredi majhne družbe slabo oblečenih otrok, katerim je nekaj pripovedovala. Sredi krasote in mičnosti pomladanskih cvetic se je zdela deklica kot njihova kraljica in ubogi otroci, ki so bili okrog nje, kakor poljske cvetice okoli blesteče lilije.

Med tem, ko je Sempronij mirno zrl ljubko družbo, ga je razočarala nova priazen.

Iz dvorane, ki je obdajala notranji dvor, je stopila 17letna deklica, katere se je tesno oklepala mlajša sestra. Obe sta bili belo oblečeni. Starejša je imela zlatoobrobljen pajčolan škrlatasto-rdeče barve, ki je zakril njen mladostni obraz.

„Toda, sladka Ljubezen!“ je nagovorila starejša mlajšo, ki se je nahajala sredi otrok, „mar misliš pri tvojih ovčicah mater in mene popolnoma pozabiti?“

„Zlata Vera“, je odgovorila deklica in pogledala milo svojo sestro; „ali ni premalo, da smem govoriti o tvoji sreči le svojim ovčicam, kakor imenuješ ti moje soigralke? Jaz bi najraje oznanila to srečo vsemu svetu.“

Ker so se začeli koraki, stopil je Sempronij hitro od okna.

Marcel je obiskovalec prav prijazno pozdravil. „Moja želja“, je začel Sempronij, „je bila pred vsem, da bi govoril s plemenito Marcijo Dazumijo, ker bi rad z njo poravnal neke osebne stvari.“

Marcel je zadnje mesece urejeval Dazumijevo zapuščino in je pri tem našel tudi Sempronijev dolg. Vitez je bil znan kot netočen povračnik dolgov. Marcel je bil prepričan, da je prišel Sempronij prosit gospo, naj še počaka in mu je zato takoj odgovoril:

„Meni je to znano, blagi Sempronij, in jaz te lahko zagotovem, da bo moja gospa blagohotno ravnala s teboj, ako ji zagotoviš gotovo poroštvo.“

Vitez, ki v tem trenutku pač ni mislil na svoje dolgovce, ampak edino-le na svoj ženitven predlog, se je pri teh Marcelovih besedah jako začudil.

„Kaj?“ je vprašal, „plemenita Marcija naj bi uganila mojo namero? Hvala bogovom, da sem prišel

k njej! Gotovo, gotovo, ona dobi vsako zahtevano poroštvo.“

„Gospa je pred kratkim govorila o tej zadevi z menoj in jaz sem bil namenjen, te dni priti k tebi, da se pogovoriva o vsem, ker moja gospa silno želi končne rešitve.“

„Res? Jaz in moj sin Marko sva plemeniti Marciji vsak čas na razpolago. V mojem sinu bo našla jako izvrstnega in z vsemi čednostmi obdarjenega mladeniča, ki je bil vedno ponos in veselje očetovo.“

„Pri blagem spominu“, je nadaljeval Marcel, ki ni razumel, v kakšni zvezi naj bi bil Sempronijev sin z njegovimi dolgovi, „pri blagem spominu, ki ga je ohranila moja gospa svojemu rajnemu rajnemu možu, in z ozirom na prijateljske razmere, ki si jih imel ti nekaj z njim...“

„Midva sva bila vedno najboljša prijatelja“, ga je hitro prekinil vitez, „eno srce in ena duša. Njegova smrt je bila za-me hud udarec. Gotovo, tvoja plemenita gospa bo ravnala popolnoma v duhu rajnega moža. Kako se bo veselil moj sin!“ je vskliknil in stisnil roko upravitelju.

„Čuden človek!“ si je mislil Marcel.

„Ravnokar sem jo videl — oprostite mojemu govoričenju“, je nadaljeval Sempronij; res čarobna priazen. Toda povej mi, vrli prijatelj, zakaj pa nosi že nevestin pajčolan?“

Marcel se je začudil, pogledal debelo Sempronija in rekel:

„Oprostite, ti govoriš vendar o... — Moja gospa bo do smrti objokovala svojega moža in vedno nosila žalno obleko.“

„O, razumem. Toda sreča in bodočnost njenega otroka kakor tudi želja blagega rajnika mora vsaj za nekaj časa spreminiti njeno mišljenje.“

„Seveda“, je odgovoril Marcel, kateremu je postajal mož radi svojega nerazumljivega blebetanja vedno nadležnejši, „ravno radi blagostanja in bodočnosti svojih otrok smatra gospa za svojo dolžnost, da stvar s teboj najhitreje uredi; a z ozirom na svojega rajnega moža bo ravnala s teboj kolikor mogoče blagohotno.“

„O čemur pač nikdar nisem niti sanjal!“

„Moja gospa“, ga je prekinil Marcel, „mi je zato podelila vse pravice.“

„O“, je vskliknil Sempronij, „kar se mene tiče, že danes lahko sklenem pogodbo. Moj sin se bo čutil neskončno srečnega, ako bo prejel največjo srečo v svojem življenju iz rok tvoje velikodušne gospe. Dobri mladenič ne ve še popolnoma ničesar o mojem obisku. Kako bo presenečen, ko mu povem to veselo poročilo!“

„Tvoj sin?“ je vprašal začuden Marcel.

„Meni se dozdeva, plemeniti Sempronij, da se midva o stvari ne razumeva in da govori popolnoma si nasprotujoče. Menda se še spominjaš dolžnih pisem...“ (Dalje prihodnjich.)

Iz celega sveta.

Očala za krave izdeluje neka tovarna v Birminghamu in jih prodaja pred vsem v Sibirijo. Ondi namreč izpuščajo krave na prosto kolikor mogoče zgodaj, tako, da mnogokrat se leži sneg. Ko posije sonce, se kravam blišči in obole na očeh. Zato so vpeljavili za krave očala z zelenimi stekli v usnjatem okviru, ki se z jermeni pritrdijo na robove. Očala so podobna turistovskim očalom za sneg.

Pri vojaki. Narednik: „Vi, enoletnik služite le eno leto; morali bi torej trikrat več vedeti, kakor pa drugi, ki služijo 3 leta. Ker pa še toliko ne znate kakor oni, ste torej 9krat bolj neumni, kakor bi pravzaprav smeli biti!“

Kakršno vprašanje, tak odgovor. Župnik: „Zmahen, Zmahen, ali pridete zopet iz oštarije?“ — Zmahen: „I, kajpak, zmerom vendar ne morem biti notri!“

Posledica berila. Zdravnik: „Kakor vidim, gospa, ste se nekoliko prehladili!“ — Gospa: „To ni nič čudnega, gospod doktor, ker že 3 dni berem potovanje na severni tečaj!“

Nepokorščina. Župnik: „Gašpar, Vi slabo držite obljubo. Zadnjič ste rekli, da mi pošljete par zajcev, pa jih še zdaj ni!“ — Gašpar: „Ko sem oni dan šel od Vas, sem videl dva in jima naročil, naj gresta v župnišče; če nista prišla, nisem jaz kriv!“

Vareni milijonar. Pri berolinskih jubilejnih slavnostih so na čast cesarju Viljemu priredili tudi „pivski večer“. Izbrane množice se je udeležil tudi ameriški milijonar Armour. Čudno je bilo, da se pri „pivskem večeru“ ni dotaknil niti piva niti smodka. Ko so ga vprašali, zakaj se vzdržl tega, je odgovoril: „Da, sem skozinski abstinent. Vzdržujem se alkoholnih pijač in tobaka. In veste, zakaj? Prihranim s tem na leto najmanj 1000 dolarjev. In to je tudi nekaj.“

300 nevest med telefonistinjami imajo na Italijanskem, kjer je ravnokar izšel odlok, ki telefonistinjam dovoljuje možitev. 28. junija dopoldne je bil dekret objavljen, popoldne je pa že bilovloženih 300 prošenj za dovolitev možitve. Vse prošnje so se ugodno rešile.

Na potu k zdravniku v smrt. Žalostne smrti je umrl v Trstu 54 let stari kmetovalec Ivan Gombač iz Nakla pri Sežani. Mož ima ženo in 10 otrok in se je peljal s svojim vozičkom in konjem v Trst k zdravniku. V ulici Alessandro Volta pa se mu je splašil konj, ki je v divjem diru prevrgel voz. Gombač je pri tem

tako nesrečno padel na tlak ob cesti, da je pri priči umrl. Konja s strtim vozom pa je vjel nek dorajžen Tržačan.

Od delavca do vseučiliškega profesorja. Franc Haelka, sedaj profesor na politehniku v Tomsku na Ruskem, je preje delal kot litograf v tovarni za pločevino v Jeni. Pozneje je obiskoval umetno-obrtno šolo v Barmenu in kraljevo akademijo v Lipskem. Tu je spisal več del o umetnem tisku, na kar je bil na isti akademiji imenovan za asistenta. Najdaljnja njegova odlična dela na polju umetnega tiska so dala povod, da je bil sedaj kot profesor poklican na politehniko v Tomsku.

Panamski kanal med Severno in Južno Ameriko so 19. junija srečno prevrtali. Tako je odprta pot skozi Ameriko v Tihno morje. Na tisoče delavcev je prisostvovalo temu zgodovinskemu dogodku.

Papir iz trave. V celi Severni Afriki od Maroka do Rdečega morja, zlasti pa v notranosti Tripolisa, raste v velikih množinah trava „esparto“, ki je podobna naši bodalici. Domačini so doslej to travo rabili le za pletarska dela, to je košare, vrvi i. dr. fer je ogromna večina trave ostala neporabljena. Sedaj so pa Italijani dognali, da more dati ta trava izborni snov za izdelovanje papirja, kar bi na mah odpomoglo velikemu pomanjkanju lesa v Italiji za papirno industrijo. Papir iz esparte je jako ličen in pa trepežen, pripraven posebno za fotografične reprodukcije. Edino težavo tvori okolnost, da v notranosti Tripolisa ni vode, vsled česar ni mogoče imeti na licu mesta zgraditi tovarnen. Ako bi se pa hotela trava v surovem stanju izvažati, bi proizvodjalni stroški preveč narastli. Zato je italijanska vlada za enkrat začela s poizkusi, da bi esparto zasejala v Južni Italiji, kjer bi talne razmere za to menda ne bile neugodne. Z enakimi preiskavami se pravkar peča angleško kolonialno ministrstvo. Tam gre za slonovo travo, ki je zelo razširjena v Ugandi in je neki izvrstna onov za papir. Trava spada med trajnice in zraste 2—3 m visoko. Papir, ki so ga za poizkušnjo napravili iz te trave, je izvrsten in vsled dolgih travnih vlaken skoro neraztegljiv. Seveda pa bi bil ta papir tudi silno drag, če bi se izvažala na Angleško surova trava. Zato namerava angleška kolonialna vlada poizkusiti z zgradbo papirnice v Ugandi.

Avstrija in nemška vojaška moč. Listi poročajo: V Nemčiji je sprejel državni zbor novo vojaško postavo. Po tem zakonu bo imela Nemčija sledeče število vojakov: v miru 770.000 vojakov, v vojni 6 milijonov. Po številu prebivalstva bi morala imeti Avstrija,

ako bi hotela iti roko v roki z Nemčijo, v miru 650.000 služočih vojakov, v vojski pa 5.000.000 bojovnikov. V resnici nosi sedaj v miru vojaško suknjo 350.000 vojakov, v vojski pa bi prišli v poštev 3.000.000. Italija, tretja zaveznica, ima v mirovnem stanju 280.000 vojakov, v vojski pa bi jih spravila skupaj 2½ milijona. Nemčija gleda baje svoji zaveznici zaradi njune vojaške nejakosti postrani in pravijo, da bo zahtevala, da se tudi v Italiji in Avstriji število vojakov zviša.

Velike povodnji.

Zadnje dolgotrajno deževje je povzročilo na Ogrskem in v Italiji velikanske povodnji. O povodnjih na Ogrskem dohajajo strašna poročila. Mesto Halmi je bilo v veliki nevarnosti. Pozvali so na pomoč vojaške. Promet je bil prekinjen. Čela dolina Maroš je opustošena. Mesto Mediaš je osamljeno in opustošeno. Škode je več milijonov. Mesti Maroš Szabo in Maroš Ugra sta popolnoma poplavljeni. Dne 10. julija ob 9. uri zvečer je preplavila reka Tisa nasipe. Marmaros-Sziget je povodenj popolnoma odcepila od ostalega sveta. Podrl se je železniški most pri Hoszomezöju. Prebivalstvo je bežalo pred povodnijo na bližnje višine. Več pastirjev je utonilo. V Mišku se je podrla več hiš. Popolnoma je poplavljen občina Huszt. Stirje močje so utonili. Nasip je na dalji črti podrt. Veliko živine je utonilo. Pri Slatini je podrla voda železen most. V Dicső Szt. Marton je izstopila reka Küküllőff. Podrlo se je 30 hiš. Mesto je bilo od prometa odrezano. Reka Črni Körös je tudi nasipe podrla in več krajev poplavlila. Žetev je v okrožju 10 km popolnoma uničena. V Mezőju in v Telegdu sta izstopili reki Korrös in Hoppány. Telega je poplavljen. Prebivalstvo je bežalo na strehe. V Furti je odnesla voda 30 hiš. Tri osebe so utonile. Samos je poplavlila več vasi od Kondelko do Szajola. Na 120 km daleč je stala voda 5½ m višje kot navadno. Mesti Sajó-Udvarhely in Szerefalva sta poplavljeni. Železniški most pri Lajomagyarosu je voda odnesla. Železniška postaja Bethlen je poplavljena. Utonile so 3 osebe. Škode je več milijonov kron.

Grozni viharji in povodnji so divjale tudi v Italiji in v Švici. V Severni Italiji so izstopile vse reke in preplavile žitna polja. Škoda znaša samo na uničenem polju več milijonov kron. V mestu Toskana so bile dne 11. julija vse nižje hiše in ulice pod vodo. Tri deklice, ki so se hotele s čolnom rešiti, so se utopile. Okrog Verone je padala huda toča. V Švici so bili v planinah veliki sneženi viharji. Sneg je zapadel na mnogih krajih do 2 m na debelo.